

Aleg. 84.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wniosku posła Bobczyńskiego o zmianę §. 9 ustępu 7 i 8 ustawy krajowej z dnia 25. czerwca 1873 r. (nr. 255 dz. u. kr.)

Wysoki Sejmie!

Posł Konstanty Bobczyński i towarzysze złożyli na ostatniej sesji sejmowej do łaski marszałkowskiej wniosek o zmianę §. 9 ustęp 7 i 8 ustawy krajowej z dnia 25. czerwca 1873 (Dz. u. kr. nr. 255).

Wnioskodawca domagał się takiej zmiany §. 9 ustępu 7, by obowiązek ułożenia budżetu szkolnego, cieżący obecnie na Radzie szkolnej miejscowej przechodził na Radę okręgową, jeżeli pierwsza w terminie oznaczonym ustawą budżetu nie ułoży.

Ustęp 8 zaś §. 9 miałby być w ten sposób zmieniony, że rozkładem i ściąganiem wszystkich dobrowolnych datków, do których się strony konkurencyjne obowiązały i wszystkich dodatków do podatków w potrzeby szkolnych funduszów miejscowych, zajęłyby się c. k. Urzędy podatkowe.

Uchwałą z dnia 22. listopada 1890 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał wniosek posła Bobczyńskiego i zdał o nim sprawę na najbliższej sesji sejmowej a w razie uznanej potrzeby przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt zmiany ustawy z dnia 23. czerwca 1873 (Dz. u. kr. nr. 255).

Czyniąc zadość temu poleceniu, odniósł się Wydział krajowy do Rady szkolnej krajowej z prośbą o objawienie zdania, czyli zmianę powyższej ustawy w kierunku wskazanym we wniosku posła Bobczyńskiego uważa za pożądaną.

W odpowiedzi na powyższe zapytanie c. k. Prezydium Namiestnictwa, po wysłuchaniu zdania Rady szkolnej krajowej i na podstawie upoważnienia J. E. p. Ministra wyznań i oświecenia oznajmiło Wydziałowi krajowemu co następuje:

Według §. 9 ustępu 7. ustawy kraj. z dnia 25. czerwca 1873 (dz. u. kr. 255) winna Rada szkolna miejscowa układać roczny preliminarz potrzeb szkolnych, o ile do tego innych władz ustanowionych nie ma, przedstawiać preliminarz Reprezentacji gminnej i składać rachunek z otrzymanych pieniędzy.

W jaki sposób czynność powyższą Rada szkolna miejscowa ma wykonywać, wyjaśniają bliżej §§. 18, 19 i 20 instrukcyi dla miejscowych Rad szkolnych a w §. 20 teje instrukcyi

oznaczony jest termin przedkładania preliminarzy w mowie będących Radom szkolnym okręgowym „najdalej do końca maja każdego roku“.

Wniosek posła Bobczyńskiego o zmianę powołanego ustępu 7. §. 9. przez poruczenie czynności ułożenia preliminarza funduszu szkolnego miejscowego Radom szkolnym okręgowym zmierza do usunięcia niedogodności i braków, jakie wynikają, jeżeli Rady szkolne miejscowe obowiązek ułożenia rocznego preliminarza zaniedbują.

O ile jednakże projektowana zmiana ustawy ten tylko motyw ma na względzie, to musi się ona okazać zbyteczną wobec postanowień art. 20 i 21. ustawy z dnia 2. maja 1873 dz. u. kr. Nr. 250. Według ustępu 1, art. 20 powołanej ustawy Rada szkolna miejscowa „zarządza miejscowym funduszem szkolnym“, pobiera wszystkie dochody, czuwa nad ich regularnem wpływaniem, wypłaca należności, jeżeli do tego jest upoważniona i układa jego roczny preliminarz.

Według art. 21. tejże ustawy „czynności wymienione w artykule poprzednim ustęp pierwszy, lub niektóre z nich może Rada szkolna okręgowa na jakiś czas odjąć Radzie szkolnej miejscowej i bądź powierzyć je innej Radzie szkolnej miejscowej, bądź załatwić z własnego ramienia.

W zestawieniu z postanowieniami §. 18., 19., 20. i 21. instrukcyi dla Rad szkolnych miejscowych powyższe postanowienie art. 21 ustawy z 2. maja 1873 dz. u. kr. Nr. 250 zabezpiecza dostatecznie środki zapobiegawcze na wypadek, jeżeliby Rada szkolna miejscowa preliminarza funduszu szkolnego miejscowego w terminie przepisany ułożyć nie mogła lub zaniedbała.

Dlatego nie zaszkodzi potrzeba zmiany §. 9 ustępu 7 ustawy z dnia 25. czerwca 1873 dz. u. kr. Nr. 255, a c. k. Rada szkolna krajowa ograniczyła się jedynie do tego, iż przypominała c. k. Radom szkolnym okręgowym, ażeby skuteczniej czuwały nad czynnościami Rad szkolnych miejscowych, ewentualnie stosowały postanowienie art. 21 ustawy z 2. maja 1873 dz. u. k. Nr. 250.

W myśl ustępu 8, §. 9. ustawy z 25. czerwca 1873 dz. u. kr. Nr. 255 Rada szkolna miejscowa winna rozkładać wydatki szkolne według obowiązujących przepisów na strony konkurujące do utrzymania szkoły i nauczyciela. W jaki sposób Rada szkolna miejscowa ma wykonywać powyższą czynność, wyjaśniają §§. 15, 16 i 21 instrukcyi dla Rad szkolnych miejscowych.

W ogóle dotychczasowy sposób postępowania jest ten, że miejscowe Rady szkolne udzielają odpisów zatwierdzonego preliminarza funduszu szkolnego miejscowego stronom do utrzymywania szkoły obowiązany, a w szczególności Zwierzchności gm'nej i przełożonym obszarów dworskich i wzywają je do ściągnięcia datków, rozłożonych na gminę i na obszar dworski, od poszczególnych kontrybuentów podatkowych do rąk przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej w przeciągu pewnego terminu.

W razie bezskutecznego upływu terminu, udaje się przewodniczący Rady szkolnej miejscowej do c. k. Rady szkolnej okręgowej, która w porozumieniu z c. k. Starostwem stosuje doraźne środki przymusowe.

Według wniosku posła Bobczyńskiego, rozkładem i ściąganiem prestacyj na potrzeby szkoły zajmowałyby się c. k. Urzędy podatkowe. Fundusze, które urzędy te zbiorą, miałyby odbierać od nich przewodniczący Rady szkolnej miejscowej.

Ze względu, że w tej sprawie interesowane są głównie c. k. Urzędy podatkowe, przeto zasiągnięto również opinii c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie, czy przekazanie wspomnianych czynności w myśl wniosku posła Bobczyńskiego Urzędowi podatkowemu, nie napotka jakich przeszkód zasadniczych, przytem położono nacisk główny na to, żeby ściągniętych funduszy nie używano w pierwszym rzędzie na zaspokojenie zaległości podatkowych, lecz ażeby wypłacano je przewodniczącym Rad szkolnych miejscowych bezwarunkowo, gdyż tylko w tym razie możnaby się spodziewać pomyślnego skutku z projektowanej zmiany ustawy.

Według odezwy z dnia 14. sierpnia 1891. l. 44.423 nie przemawia c. k. krajowa Dyrekcyja skarbu za projektowaną zmianą ustawy, gdyż po pierwsze spowodowałaby ta zmiana znaczne

powiększenie czynności urzędów podatkowych, obarczonych i tak najróżnorodniejszymi czynnościami, a temsamem wywołałaby potrzebę pomnożenia personalu urzędniczego, połączoną ze znacznymi wydatkami dla Rządu, a po drugie, że bezwarunkowa wypłata ściągniętych funduszy na potrzeby szkolne nie byłaby możliwą, gdyż przy poborze podatków musi być przestrzegana zasada główna, że każdą wypłatę przez stronę skuteczną, należy rozdzielić stosunkowo na podatek państwowy i na wszelkie inne dodatki.

Polegając na powyższej opinii, jakoteż na zdaniu wyrażonem przez Rady szkolne okręgowe, należy też wyrazić wątpliwość, czy zamierzony przez w mowie będącą zmianę ustawy cel wnioskodawcy „aby potrzeby szkoły w właściwej porze zaspokajać“, zostałby tą zmianą osiągnięty.

Pominąwszy trudność, jaka zachodzi w przyprowadzeniu do skutku pomnożenia personalu urzędów podatkowych, o którym wspomina c. k. krajowa Dyrekcya skarbu, należy uwzględnić że urzędy podatkowe przy ściąganiu podatków i prestacyj muszą się trzymać norm egzekucyjnych, a procedura egzekucyjna jest tak rozwickłą, iż staje się powodem licznych i długotrwałych zaległości.

Egzekucya wymaga sześciu lub i więcej miesięcy czasu, zanim wszystkie jej stopnie zostaną przeprowadzone, a przy nieuniknionych zaległościach podatkowych dodatki na cele szkolne również nieregularnieby wpływały.

A już najmniej skutku możnaby się spodziewać z projektowanej zmiany, jeżeliby urząd podatkowy wypłacał dodatki na potrzeby szkolne dopiero w miarę, jak strony zaspokoily podatki rządowe, gdyż w tym wypadku szkoły mogłyby być pozbawione w porę najniezbędniejszych potrzeb.

Podzielić więc tylko można zdanie wyrażone w sprawozdaniu komisji szkolnej sejmowej z dnia 17. listopada 1890. l. 1.149/90. oraz w opiniach Rad szkolnych okręgowych, że koniecznem następstwem zmiany §. 9. ustępu 8. powołanej ustawy w myśl wniosku posła Bobczyńskiego byłoby utworzenie funduszu, z któregooby udzielano zaliczek tym gminom, które nie są w stanie płacić podatków w terminie przepisany.

Jakkolwiek też z dotychczasowego sposobu rozkładania i ściągania datków na potrzeby szkolne wynika wiele niedogodności dla szkół, to jednak można twierdzić, że sposób ten przy większej dbałości Rad szkolnych miejscowych, a mianowicie użyciu w pojedynczych wypadkach do różnych środków przymusowych przez c. k. Starostwa na żądanie Rad szkolnych okręgowych daleko lepiej może odpowiadać celowi, do którego zmierza wnioskodawca.

Co do nadużyć, jakie się wydarzają przy repartycji datków szkolnych przez Zwierzchności gminne, zauważa się, że rzeczą Wydziałów powiatowych jest przestrzegać, by repartycje datków na poszczególnych kontrybuentów podatkowych były skutecznie prawidlowo.

Wobec powyższych motywów, nie jest przeto wskazaną zmianą 7. i 8. ustępu §. 9. powołanej ustawy krajowej.

Wobec powyższego stanu rzeczy Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad wnioskiem posła Bobczyńskiego o zmianę §. 9. ustępu 7. i 8. ustawy kraj. z dnia 25. czerwca 1873. dz. u. kr. nr. 255, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 16. Lutego 1892.

Marszałek krajowy :

Sanguuszko w. r.

Sprawozdawca :

Chamiec w. r.

Członek Wydziału krajowego.

